

Bilaga 2 Optikerutbildning i gymnasieskolan

552

Utl. nr 80 år 1971

Nr 80

U t l å t a n d e

angående kommunalisering av grundutbildningen vid Optikerskolan

Skoldirektionen har den 4 juni 1970 för sin del biträtt ett förslag om kommunalisering av grundutbildningen vid Optikerskolan i Vällingby fr.o.m. den 1 juli 1971 samt avlåtit framställning till kungl. maj:t om utvidgning av den kommunala gymnasieorganisationen i staden att omfatta även ifrågavarande grundutbildning. Samtidigt har direktionen i skrivelse till kommunfullmäktige hemställt om godkännande av denna åtgärd.

Skolförvaltningens tjänstememorial i ärendet den 26 maj 1970, som skoldirektionen överlämnat och återopat, har följande lydelse.

Sveriges legitimerade Optikers Riksförbund (SOR) har i en framställning till skoldirektionen den 20 mars 1970 hemställt om att Stockholms stad måste överta huvudmannaskapet för Optikerskolan i Vällingby fr.o.m. den 1 juli 1971.

Med anledning av framställningen får skolförvaltningen anföra följande.

Vid skolan bedrivs för närvarande en 4-årig grundutbildning av optiker i form av växelutbildning, d.v.s. perioder med omväxlande teoretisk och praktisk utbildning. Från grundutbildningen utexamineras i genomsnitt 40 elever per läsår. I särskilda vidareutbildningskurser har under läsåret 1968/1969 deltagit 97 elever. Av eleverna kommer omkring 20 % från Stockholms stad och ungefär 30 % från Stor-Stockholm. SOR:s optikerskola svarar för 70 % av den totala grundutbildningen av optiker i landet. Skolan disponerar över moderna lokaler om totalt ca 400 m² i fastigheten Persikogatan 62—64 i Hässelby strand. Den heltidsanställda personalen omfattar rektor och två lärare. På rektorsexpeditionen är anställd en kontorist på halvtid. I specialkurser såsom vidareutbildningskurserna anlitas föreläsare för de speciella ämnesområden som förekommer i dessa kurser. Medverkande är här ögonläkare, psykologer och andra specialister. Statsbidrag till drift av enskild yrkesskola (A-skola) utgår. Övriga kostnader täckes genom utdebitering av medlemmar. Eleverna erhåller lunch till självkostnadspris i Hässelbystrands skolas elevmatsal.

Efterfrågan på optiker har under de senaste åren ökat betydligt, varför en viss ökning av utbildningskapaciteten kan bli aktuell.

SOR:s framställning om kommunalisering är begränsad till grundutbildningen, vilken, enligt förbundets mening, med fördel torde kunna samordnas med andra utbildningar inom ramen för den integrerade gymnasieskolan.

Yrkesutbildningsberedningen (YB) har i sitt delbetänkande III (SOU 1967: 48) i samarbete med SOR presenterat ett förslag till en läroplan för en 2-årig optiker-

linje inom den integrerade gymnasieskolan. I sitt förslag angående riktlinjer för det frivilliga skolväsendet anför skolöverstyrelsen att »i mellanskolan (gymnasieskolan) skall med benämningen linje kunna förekomma utbildning enligt skolöverstyrelsens bestämmande för sådana mindre frekventa yrken, där yrkesutbildningen kan organiseras i en 2-årig utbildningsgång. Skolöverstyrelsen avser exempelvis sådana yrken som optikeryrket och urmakaryrket samt guld- och silversmedsyrkena». SOR anför att »dessa genomgripande förändringar i optikerutbildningen kräver ökade resurser för såväl själva undervisningen som administration och elevråd» och att det av bland annat dessa skäl är angeläget att staden övertar huvudmannaskapet för Optikerskolan.

Vid ett besök i skolan hösten 1969 har kunnat konstateras att såväl lokaler som undervisningsmateriel är tillfredsställande för nuvarande behov. Om ett övertagande av skolan äger rum kan undervisningen bedrivas i nuvarande lokaler och i huvudsak med befintlig undervisningsmateriel.

Skolförvaltningen finner, att ur såväl organisations- som pedagogiska synpunkter en kommunalisering av Optikerskolan är väl motiverad. Skolan bör därvid, med skolöverstyrelsens medgivande, ingå som en linje i den nya gymnasieskolan. Gymnasieskolreformen träder i kraft den 1 juli 1971, varför detta datum synes vara lämpligt för stadens övertagande av skolan. Samtidigt bör man då övergå från den 4-åriga växelutbildningen till den föreslagna 2-åriga heltidsutbildningen.

En beräkning av driftkostnaderna för optikerskolan i kommunal regi är vanskelig att genomföra då den måste grundas på flera osäkra faktorer. Framför allt är det i dagens läge svårt att överblicka konsekvenserna av den förutsatta omläggningen av utbildningen.

Staden får dock inte några kostnader för lärarlöner, vilka representerar den största utgiften i driftbudgeten, eftersom staten lämnar bidrag med 100 % av de faktiska lönekostnaderna för skoledare och lärare. Vidare kan konstateras att för närvarande, och förmodligen i framtiden, endast ungefär 20 % av eleverna kommer från Stockholms stad. Staden kan alltså påräkna ett betydande driftbidrag i form av interkommunala ersättningar. Med utgångspunkt från nuvarande organisation torde bruttokostnaderna komma att uppgå till ungefär 250 000 kronor per år. Härvid har jämväl inräknats kostnader för tillhandahållande åt eleverna av fri förbrukningsmateriel, fria läroböcker och fria skolmåltider. Med hänsyn tagen till de interkommunala ersättningarna och statsbidraget till lärarlöner torde stadens nettokostnad per år vid ett övertagande av skolan ej överstiga 30 000 kronor. En viss kostnadsökning kan dock bli aktuell de första åren eftersom avvecklingen av växelutbildningen äger rum samtidigt som heltidsutbildningen påbörjas. På detta sätt kan en viss dubbling av vissa kurser bli nödvändig.

Skolan äger ej den fastighet där verksamheten bedrivs. Beträffande överlåtelser av inventarier pågår förhandlingar.

Skoldirektionens framställning har för yttrande överlämnats till drätsel-nämnden.

Drätsel-nämnden har den 9 mars 1971, med överlämnande och återoppan-de av ett av kammarkontoret den 4 mars 1971 avgivet tjänsteutlåtande, tillstyrkt att kommunfullmäktige måtte godkänna kommunalisering av grundutbildningen vid Optikerskolan i Vällingby fr.o.m. den 1 juli 1971 under förutsättning att kungl. maj:t medger att den kommunala gymnasie-organisationen också får omfatta ifrågavarande utbildning.

Det av **kammarkontoret** avgivna tjänsteutlåtandet är av i huvudsak följande lydelse.

Skolförvaltningen har i det nu aktuella ärendet framhållit att såväl organisa-toriska som pedagogiska skäl talar för en kommunalisering av Optikerskolan. Förvaltningen finner det vidare lämpligt att skolan under förutsättning av skol-överstyrelsens medgivande ingår som linje i den nya gymnasieskolan fr.o.m. den 1 juli 1971 eller från samma datum som den nya gymnasiereformen träder i kraft. Kammarkontoret har i denna fråga icke funnit anledning att hysa en gentemot kommunens sakkörvaltnings avvikande uppfattning.

Kostnaderna för kommunen vid en kommunalisering av Optikerskolan är enligt skolförvaltningen svåra att exakt beräkna. Undervisningen uppgives dock kunna bedrivas i skolans nuvarande lokaler med i huvudsak befintligt undervisningsmateriel. I en promemoria av den 1 mars 1971 har kostnaderna för driften av Optikerskolan inklusive fri förbrukningsmateriel, fria läroböcker och fria skol-måltider beräknats till ca 171 100 kronor för andra halvåret 1971. Detta belopp förutsättes till ca 79 500 kronor bli täckt av statsbidrag och till ca 57 600 kronor av interkommunala ersättningar. Nettokostnaden för andra halvåret 1971 stannar därför vid ca 34 000 kronor. Kammarkontoret anser för sin del att nämnda be-lopp icke bör utgöra hinder för en kommunalisering av Optikerskolan. Vissa möj-ligheter att nedbringa nettokostnaden till ett än lägre belopp bör dock finnas. Kontoret förutsätter att skolförvaltningen vid ett beslut om en kommunalisering av skolan söker tillvarata dessa möjligheter.

I ärendet har vidare uppgivits att förhandlingar pågår beträffande överlåtelse av inventarierna vid Optikerskolan på kommunen. Dessa förhandlingar, som varit skälet till att föreliggande ärende fått vila, uppgives numera ha slutförts. Man har härvid träffat en villkorlig överenskommelse, som innebär att kommunen skall ersätta Optikerförbundet med 10 000 kronor för de inventarier som över-tages. Kammarkontoret anser för sin del att beloppet kan godtagas av kommunen.

Skoldirektionen har i föreliggande ärende icke hemställt om något tilläggsan-slag för de kostnader som uppkommer vid en kommunalisering av Optikerskolan. Kammarkontoret finner det lämpligt att framställningen nu behandlas också som en anmälan om eventuellt överskridande av uppförda anslag i skoldirektionens

stat för år 1971 under rubriken *Yrkesskola, fackskola och gymnasium*. Kontoret förutsätter givetvis då att bruttokostnaden stannar vid maximalt ca 181 000 (171 000+10 000) kronor och nettokostnaden vid ca 44 000 (34 000+10 000) kronor. Direktionen bör uppmanas återkomma i anslagsfrågan i samband med bokslutet för år 1971. I detta sammanhang bör skoldirektionen också bemyndigas vidtaga erforderliga åtgärder för att kommunaliseringen av Optikerskolan skall kunna genomföras den 1 juli 1971. En grundläggande förutsättning är givetvis att kungl. maj:t medger att den kommunala gymnasieorganisationen får utvidgas till att omfatta grundutbildningen av optiker.

Borgarrådsberedningen tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunalisering av grundutbildningen vid Optikerskolan i Vällingby fr.o.m. den 1 juli 1971 under förutsättning att kungl. maj:t medger att den kommunala gymnasieorganisationen också får omfatta ifrågavarande utbildning.

Kommunstyrelsen biträder borgarrådsberedningens ståndpunkt och hemställer sålunda

att kommunfullmäktige måtte godkänna kommunalisering av grundutbildningen vid Optikerskolan i Vällingby fr.o.m. den 1 juli 1971 under förutsättning att kungl. maj:t medger att den kommunala gymnasieorganisationen också får omfatta ifrågavarande utbildning.

Stockholm den 17 mars 1971

På kommunstyrelsens vägnar:

BJÖRN BJÖRNSTRÖM

NILS HALLERBY

Hans Calmfors

Närvarande vid ärendets behandling:

Kommunstyrelsens ledamöter: herrar ordföranden, vice ordföranden, Aronson, Olsson, Hjerne, Haglund, Claesson, Cars, Josefsson och Persson ävensom herrar Strandberg, Hulth och Larsson (de tre sistnämnda suppleanter).

Borgarråden: herrar Mehr, Ahlvarsson, Hanson, Agrenius, Carlson, Hallerby och Hörlén.